

RIGHTS AND NEEDS OF THE CHILD IN NEO-FAMILY STRUCTURES DREPTURI ȘI NECESITĂȚI ALE COPILULUI ÎN CADRUL STRUCTURILOR NEOFAMILIALE

Simion Dănuț SIMION,

Universitatea Liberă Internațională din Moldova MA Phd. student (MOLDOVA)

CZU: 341.231.14-053.2:173.2

Summary: The family in modern society with all the resistance from the state and the church tends to gain new dynamics, it tends to change and many researchers rightly wonder where we are going. What happens to children and how changes in family structure can affect them. However, we have research from more developed countries that have either faced or still face similar problems with us. Studies in the United States show that between 1 and 9 million children have at least one parent who is gay: lesbian or gay. According to the 2000 census conducted in the US, it is estimated that there are approximately 594,000 households that have same-sex partners. And most research shows that children with two mothers or two fathers do just as well as children with heterosexual parents. In fact, a comprehensive study of children raised by lesbian mothers or gay fathers concluded that children raised by same-sex parents do not differ from other children in terms of emotional functioning, learning, sexual orientation, stigma, orientation, and gender identity, behavior and / or academic performance. We can also mention the fact that children from gay and lesbian households are more empathetic, more resistant to stress, more compassionate and tolerant.

Rezumat: Familia în societatea modernă cu toată rezistența venită din partea statului și a bisericii tinde să capete noi dinamici, tinde să se schimbe și mulți cercetători se întreabă pe bună dreptatea încotro ne îndreptăm. Ce se întâmplă cu copiii și cum schimbările din structura familiei îi poate afecta. Avem totuși cercetări din țările mai dezvoltate care sau confruntat sau încă se confruntă asemeni nouă cu aceste probleme. Studii realizate în Statele Unite arată că între 1 și 9 milioane de copii au cel puțin un părinte care este homosexual: lesbiană sau gay. Conform recensământului din 2000 realizat tot în US se consideră că există aproximativ 594.000 de gospodării care au parteneri de același sex. Iar majoritatea cercetărilor arată că, copiii cu două mame sau doi tați se descurcă la fel de bine ca și copiii cu părinți heterosexuali. În fapt, un studiu cuprinzător al copiilor crescuți de mame lesbiene sau de tați gay a concluzionat că copiii crescuți de părinții de același sex nu diferă de alți copii în ceea ce privește funcționarea emoțională, învățarea, orientarea sexuală, stigmatizarea, orientare și identitatea de gen, comportamentul și/sau performanța academică. Putem menționa deasemenea faptul că, copiii din gospodăriile gay și lesbiene sunt mai empatici, mai rezistenți în fața stresului, mai plini de compasiune și toleranți.

Key words: family, children, marriage, cohabitation, celibacy, swing, homosexuality.

Cuvinte-cheie: familie, copii, căsătorie, concubinaj, celibat, swing, homosexualitate.

Căsătoria astăzi este pe deplin transformată: nu te mai căsătorești din interes ci pentru că iubești pe cineva. Nu mai cauți ca în trecut dragostea în altă parte fiind într-o căsătorie aranjată sau din interes economic acum tu ai deja această iubire lângă tine. O primă distincție o putem face între tipurile de familii existente; familia de origine reprezentând familia în care te naști și crești, formată din mamă tată, frați, surori și familia de procreare aceea constituită prin propria căsătorie, incluzând soțul, soția, fii și ficele lor [5. p. 12]. În funcție de axa tradiție-modernitate, putem deosebi familia patriarhală (sau tradițională) de familia contemporană. În trecut, familia patriarhală funcționa sub autoritatea celui mai în vârstă adult de sex masculin, respectul fiind elementul esențial al menținerii ordinii. Cel mai în vârstă adult menținea stricta diviziune și stratificare a rolurilor domestice, în care activitatea era reglată de tradițiile și de îndeletnicirile ancestrale. Antropologic vorbind principiul monogamiei a apărut, cel mai probabil, ca răspuns la nevoia de a proteja distribuția resurselor pe linie sangvină. Avem pe de o parte rolul matern al femeii ce implică apărarea cuibului și a

resurselor conservarea a ceea ce era greu câștigat pentru supraviețuire. După gradul de cuprindere a grupului familial, familia poate fi nucleară având un număr restrâns al componentelor, dintre soț, soție și copiii cuplului marital, proprii sau adoptați sau extinsă cuprinzând relații relative și nonrelative printre subiecții care locuiesc în același spațiu și reprezintă două-trei generații, ba chiar frații-părinți, fii, bunici și străbunici. În fiecare dintre aceste tipuri de familie, rolul soțului și cel al soției trebuie pus în relație cu proprietatea, producția și reproducția biologică și socială. În fapt, datele culese arată că cu nu cu mult timp înainte aproximativ 84% din căsătorii au fost poligame, 16% fiind monogame. Monogamia în fapt nu are nici o legătură cu dragostea. Are legătură cu faptul de a se cunoaște cu exactitate a cui sunt copii și cui rămâne moștenirea după ce decedezi.

În realitate însă, nu există societate în istoria umanității care să nu fi acordat importanță familiei elementare sau nucleare. În majoritatea cazurilor, aceasta a existat în paralel cu familia extinsă, ca grup co-rezidențial. Familia nucleară (restrânsă sau conjugală) constă din relațiile dintre soț, soție și copiii lor naturali sau cei adoptați. Soțul/tatăl își exercita autoritatea asupra soției și asupra copiilor, fiind responsabil pentru asigurarea mijloacelor economice necesare membrilor gospodăriei sale, pe care îi reprezenta în sfera vieții publice. Mama/soția răspundea de organizarea vieții și a cheltuielilor gospodăriei, având grijă de integritatea fizică a rezidenților. De asemenea, asigura sprijinul moral și educația membrilor familiei. Ambilor părinți le revenea și sarcina alegerii partenerilor copiilor, în funcție de statutul lor economic și social. În cadrul familiei, un rol central îl joacă legătura conjugală dintre cei doi parteneri, precum și cuplul conjugal pe care aceștia îl formează. Preponderența familiei de tip nuclear este astăzi tot mai mult pusă sub semnul întrebării de sporirea numărului familiilor monoparentale, a familiilor fără copii (sau a cuplurilor fără descendenți), a cuplurilor consensuale, hetero sau homosexuale.

Inconștient majoritatea dintre noi favorizăm cultural căsătoria. E simplă și economică acesta e adevărul. Nu putem însă să trecem cu vederea despre eșecul acestui construct. Vedem derapajul în statistici privind numărul de divorțuri sau cazurile de violență în familie. Cum e posibil ca ceva atât de perfect să aibă o rată de eșec atât de mare. Dacă tindem să dăm vina pe libertate și oportunități atunci ar trebui să și vedem în ce condiții aveau loc căsătoriile în trecut: sub semnul avantajelor, amenințărilor, impunerilor, controlului, obedienței sau sarcinilor nedorite trecute sub preș numai să se scape de rușinea satului. Căsătoria a ajuns restrictivă (nu ai voie să faci asta pentru că...) în dezvoltarea personală și chiar represivă (dacă faci acel lucru atunci...) pe alocuri. Ne place sau nu relațiile dintre oameni sunt reglementate politic și mai puțin lăsate la libera alegere. Statului cred că îi este mult mai comod financiar să gestioneze o relație de unu plus unu, decât unu plus doi sau chiar mai mulți însă această realitate deja există așa cum a existat dintotdeauna.

Familia contemporană este preponderent nucleară, cu o structură mai flexibilă a rolurilor maritale însă numeroase aspecte ale vieții familiale din societatea modernă au devenit problematice, precum: copiii nesupravegheați, delincvența juvenilă, creșterea ratei divorțurilor etc. Ideea egalității juridice dintre bărbat și femeie, precum și nevoia de emancipare a femeii au condus la expectanța potrivit căreia sarcinile domestice pot fi negociate și redistribuite între soți. După criteriul normalității vieții de familie, înțelegând prin aceasta îndeplinirea tuturor funcțiilor pe care familia și le-a asumat, Maria Voinea delimitează în acest sens familii normale și familii dezorganizate, vulnerabile [5. p. 13].

Modelele alternative de viață au început să se extindă o dată cu creșterea industrializării, creșterea libertăților, educația de masă și marea revoluție sexuală. Dintre acestea, mai răspândite sunt celibatul, coabitarea consensuală, căsătoriile fără copii, familiile monoparentale și mai nou

relațiile deschise, relațiile de tip swing și relațiile poliamoroase incluzând aici inclusiv cuplurile de homosexuali sau bisexuali.

Concubinajul presupune o formă de uniune consensuală o coabitare între minim două persoane fără un act legal care să dovedească uniunea. Sociologul Roland Johnson [1. p. 92-93] descrie patru categorii de coabitanti, realizând un fel de rezumat al tipurilor de relații înregistrate de el în cadrul unui studiu printre tinerii din universități. Acestea sunt: Relația tip „acoperiș” are la bază nevoia individului de a fi iubit. Relația se încheie atunci când unul dintre parteneri decide să nu mai continue relația și pleacă. În această situație, cel părăsit simțindu-se folosit își pierde încrederea în sine și în relațiile afective, putem vorbi în acest caz de un „divorț psihologic” a cărui victimă este de cele mai multe ori femeia. Relația de emancipare este întâlnită atunci când o persoană încearcă să-și demonstreze independența. Cuplul se confruntă în această situație cu o serie de probleme de comunicare sau conflicte față de care adoptă o relație de pasivitate, parteneri amânând rezolvarea problemelor sau conflictelor. Relația de conveniență este convenabilă din punct de vedere economic deoarece cheltuielile sunt împărțite între cei doi și aceștia se susțin reciproc pe toată durata uniunii. Relația de testare apare ca o modalitate de a „încerca apa”. În cadrul acestei relații se exersează mariajul, iar cuplul își testează compatibilitatea.

Celibatul sau burlăcia este starea de a fi singur având șla bază propriile credințe sau disoluția familiei, respectiv divorț sau văduvie și recăsătorire. Mai nou celibatul are de-a face cu migrația populației după un trai mai bun, în căutarea unui loc de muncă meritat sau cu mobilitatea firească în cadrul unei zone circulație comună cum este spațiul european. Această migrație atrage însă după sine o anumit sentiment, real de altfel de insecuritate și nesiguranță devenind, astfel, prilej de asistență socială, de dezorganizare familială și socială, de relații accidentale. Anthony Giddens în Sociologie la pagina 182 enumeră niște facori care duc la celibat precum și avantajele acestuia. În prim categorie putem enumera: tendința tinerilor de a se căsători cât mai târziu; rata accentuată a divorțurilor, noile condiții ale vieții specifice societății hiperdinamice, postindustriale și informaționale, rata mare a persoanelor aflate între căsătorii – fie după divorț, fie după decesul partenerului, creșterea numărului celor peste 50 de ani care doresc să rămână și să trăiască singuri (opțiuni de viață îndeosebi la cei rămași văduvi), nevoia (dorința) de a se consacra în carieră profesională, de a se concentra în muncă pentru a fi recunoscut ca autoritate în domeniu, manifestarea liberă și autonomă, independentă a vieții sexuale: libertate și autonomie totală. La avantaje: independență economică, libertate și autonomie personală totală, consacrare în carieră, în profesie, viață personală sexuală și relațională bogată, intensă cu joc imaginativ, dobândirea de experiențe (pozitive / negative) de viață.

Swingul face parte din paleta relațiilor poliamoroase ce presupune schimbul de parteneri dintre două cupluri deja consolidate. Subcultura swinging este în general foarte diferită de subcultura poliamorilor și aproape nimeni nu ar putea să nu observe diferența în conferințe, adunări, petreceri, reviste, grupuri de email sau alte manifestări ale celor două mișcări.

Conceptul de bază al poliamorului este implicarea sau deschiderea către mai multe relații amoroase, într-un context de onestitate și negociere. Rădăcinile cuvântului sunt poli adică multiplu și amor-dragoste (în special genul sexual/romantic de iubire). Foarte important este angajamentul față de onestitate cu toți partenerii și regulile de bază negociate în mod deschis.

Majoritatea studiilor acceptă definiția poliamorului ca fiind relațiile consensuale cu mai mult de un partener cu acordul și consimțământul tuturor celor implicați. Poliamorul este o practică sau o filozofie în care cineva are sau este deschis să aibă mai mulți parteneri iubitori simultan, cu cunoștințele și consimțământul tuturor celor implicați.

California a adoptat o lege care permitea mai mult de doi părinți să adopte un copil fiind unul dintre cele cel puțin 12 state care au recunoscut familii cu trei sau mai mulți părinți într-o anumită calitate, ceea ce face mai ușor pentru familiile care nu sunt monogame să obțină protecția parentală legală [4]. Amy Moors, Ph.D. și Dr. Schechinger, a mai spus că preocupările legate de copii sunt adesea modalități de a impune prejudecățile asupra grupurilor minoritare. Familiile nonmonogame intervievate au citat numeroasele beneficii ale co-parenting. În fruntea listei se aflau resurse, în toate sensurile: mai mulți părinți înseamnă mai mult timp, mai multă dragoste, mai multă experiență, mai multe finanțe și, cel mai bine, mai mult somn, au spus ei. „Nu există niciun motiv să credem că monogamia este mai bună [sau mai rea] decât alte structuri familiale – dintre care polifamiliile sunt doar una”, spune psihoterapeutul britanic, academic și autorul cărții *The Psychology Of Sex*, Dr. Meg-John Barker. „Structurile cu mai mulți adulți implicați și mai mult sprijin comunitar în jurul lor, ar putea funcționa mai bine pentru mulți oameni. Desigur, non-monogamia conștientă nu este neapărat mai bună decât alte modele: există comportamente parentale problematice în toate stilurile de relație. Dar cu siguranță nu există dovezi că este mai rău ca bază pentru creșterea copiilor decât monogamia.” [4].

De exemplu, pagina web a Centrului Național pentru Drepturile Lesbianelor include afirmația că „Cercetarea în științe sociale a demonstrat că copiii crescuți de părinți lesbiene și gay sunt la fel de sănătoși și bine adaptați ca și cei crescuți de părinți heterosexuali”. Date obținute în Țările de Jos sugerează că aproximativ 9% dintre gospodăriile conduse de un cuplu de același sex au cel puțin un copil și 18% pentru cuplurile de lesbiene. Persoanele sau cuplurile LGBT pot deveni părinți, de exemplu, prin inseminare, concepție asistată, maternitate surrogat, în timpul unei relații anterioare cu un partener de sex opus sau prin adopție. Prin urmare, un număr tot mai mare de copii europeni sunt crescuți în familii LGBT. Date din SUA, Australia și New Zeelandă estimează că între 15 și 20% dintre lesbiene au copii sub tutelă [2].

Drepturile copilului [4] unanim recunoscute și respectate se bazează pe Declarația de la Geneva 1924, Declarația drepturilor copilului 1959, Convenția ONU cu privire la drepturile copilului 1989 și dintre acestea putem menționa: să-mi cunosc părinții și să fiu crescut de aceștia, să am un loc unde să locuiesc, haine și mâncare sănătoasă; să nu fiu obligat să muncesc, am dreptul la o educație potrivită aptitudinilor și abilităților mele, am dreptul de a avea un cuvânt de spus în toate aspectele care mă afectează, am dreptul de a beneficia de o îngrijire specială, în cazul în care nevoile mele speciale o cer, am dreptul să fiu protejat împotriva violenței, să primesc îngrijiri medicale și să fiu protejat împotriva tutunului, alcoolului și drogurilor, să am propria mea religie și cultură, am dreptul să am numele meu și la naționalitatea mea, să fiu tratat la fel cu toți ceilalți copii, indiferent de culoarea mea, de rasă, sex, limbă sau religie, să fiu mândru de lucrurile în care cred și de tradiția mea, să vorbesc și să fiu ascultat, să trimit și să primesc corespondență personală, care nu să nu fie deschisă sau citită de alții, am dreptul la viață privată, să mențin relații cu familia mea sau cu orice altă persoană la care țin, am dreptul la un avocat în sala de judecată și în audierile care îmi afectează viitorul, să știu care sunt drepturile mele, sunt o persoană cu drepturi și responsabilități și am dreptul să fiu tratat ca atare. În definitiv toate uniunile consensuale indiferent de numărul membrilor ei recunoscute prin lege direct sau prin decizii judecătorești sunt obligate să protejeze dreptul acestor copii la viață și fericire.

Valorile tradiționale sunt puse astăzi la grea încercare iar autonomia personală câștigă teren în detrimentul solidarității familiale. Tradițională monogamă, monogamă serială sau într-o structură neofamilială copilul mereu își va găsi locul. Dreptul lui pornește de la recunoașterea drepturilor uniunilor neofamiliale la existență și aducerea lor într-o zonă a „legalității”, și acceptării .

Asociațiile majore ale profesioniștilor din domeniul sănătății mintale din SUA, Canada și Australia nu au identificat cercetări empirice credibile care să sugereze că [1] [3]: bărbații gay și lesbienele nu ar aprecia relațiile în care sunt și ar fi iresponsabili, cuplurile de același sex ar obține un scor diferit decât cel al cuplurilor heterosexuale vis a vis de măsurarea calității relațiilor; părinții lesbiene și gay ar fi diferiți de părinții heterosexuali în a oferi copiilor lor medii de sprijin și sănătoase iar dezvoltarea identității sexuale, a personalității și a relațiilor sociale s-ar dezvolta diferit la copiii părinților homosexuali.

Referințe bibliografice:

1. Băran P. A. Familia azi. O perspectivă sociopedagogică. Ed. Aramis, București, 2004.
2. Irimescu G. Asistența socială a familiei și copilului. Editura Universității Al. I. Cuza Iași, 2004.
3. Stănciulescu E. Sociologia educației familiale. vol. I, Editura Polirom, Iași, 1997.
4. Ștefan C. Familia monoparentală. O abordare politică. Editura Polirom, 2006.
5. Voinea M. Psihosociologia familiei. Editura Universității București, București, 1996.
6. Brief presented to the Legislative House of Commons Committee on Bill C38 By the Canadian Psychological Association June 2, 2005. [citată 21.11.2021]. Disponibil: <https://web.archive.org/web/20121013225547/http://www.cpa.ca/cpaprogram/userfiles/Documents/advocacy/brief.pdf>
7. The rights of children raised in lesbian, gay, bisexual or transgender families: a European perspective. [citată 23.11.2021]. Disponibil: https://ilga-europe.org/sites/default/files/Attachments/childrens_report_03.pdf
8. In the Supreme Court of the United States [citată 24.11.2021]. Disponibil: https://web.archive.org/web/20190412074914/https://www.supremecourt.gov/ObergefellHodges/AmicusBriefs/14-556_American_Psychological_Association.pdf
9. The Challenges of Polyamorous Parenting [citată 24.11.2021]. Disponibil: <https://www.nytimes.com/2020/08/04/parenting/polyamorous-parenting.html>
10. 'There's zero evidence that it's worse for children': parenting in a polyamorous relationship [citată 24.11.2021]. Disponibil: <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2020/feb/01/zero-evidence-worse-for-children-parenting-in-polyamorous-relationship>